

1889.

Tizenhatszadik évfolyam.

TORONTÁL.

20-ik szám.

Vasárnap, május hó 19-én.

Vegyestartalmu hetilap. — A megye közlönye.

Megjelen minden vasárnapon.
Előfizetési ára: Egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr.
Kiadóhivatal: Pleitz Fer. Pál könyv- és könyvnyomdája Nagy-Becskerekben, hová az előfizetési pénzek és íratások díjak küldendők.

Hirdetések és melléletek minden nyelven vétetnek fel a kiadóhivatalban. Kértek az íratások díjakat az íratásokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétetnek.

Hivatalos hirdetések: A nm. m. kir. belügyminiszterium határozata értelmében a hivatalos hirdetések bérmentése és előlegezes beküldési díja 1875. év első napjától kezdve következőképen állapított meg:

100 szögig egyszer közlőre és egy a hirdetést igazoló lap	1 frt 67 kr.
200 - - - - -	2 - 67 -
300 - - - - -	3 - 67 -
400 - - - - -	4 - 67 -
500 - - - - -	5 - 67 -

és így tovább minden megkezdett 100 szögért 1 frtal több.

Magán hirdetések: A 4-hasábos garmondos első hirdetésnél 6 kr., többszörinél 4 kr. Kínostári illeték minden egyes beíratásért 30 kr.

Almált kiadóhivatalnak van szerencsése, a tek. szolgabíróhivataloknak, községeknek és magán hirdetőknök tudára adni, hogy nem helybeli hirdetések csak akkor vétetnek fel, legyenek bár azok hivatalos vagy magán hirdetések, ha a hirdetési díjat az itt közölt tarifa szerint a hirdetéssel együtt beküldik, vagy pedig küldetik magukat, a kiadóhivatal által utasított feladott nyugtat és támpediját a postán mindenkor kiváltani.
A "Torontál" kiadóhivatala.

Torontálmege törvényhatóságának
üdvözlő felirata Fenséges József főherceghez 25 éves menyegzői ünnepe alkalmából:

Császári és királyi Fenség!

Torontálmegeközönségesszinttegezzeljeségével csatlakozik azon százazrek buzgó imáihoz, kik császári és királyi Fenséged ezüst menyegzője alkalmából vetekednek a hála, az elismerés és szeretet adóját, üdvkivánatait megvinni és fohászokdva kérik az Egek Urát, hogy Fenségedet szeretett hazánk boldogítására, édes mindnyájunk öröme, az emberi kor legvégsőbb határáig családi boldogságában megtartani kegyeskedjék.

És e buzgó imádság szive egész melegével zeng e megye minden fia ajkáról, kit e föld hord és egével eltakar, mert császári és királyi Fenséged mint törvényhatóságunk bizottsági tagját büszkén valjuk magunkénak.

Történelmünk nem ritkán gyászos lapjain meteorként tündöklök császári és királyi Fenséged édes atyjának, József nádor fenségének emléke, kinek fényes nevéhez méltón fűződik Fenséged neve, kit Ó császári és apostoli Királyunk kegyelme és legszeretesebb választása Fenséged vezetése alatt az oly nagy reményekre jogosult honvédség főparancsnokává kinevezni méltóztatott.

Es most, a midőn a Mindenható Egek urát még arra kérnénk, hogy császári és királyi Fenségedet ép erő és boldogságban arany menyegzőjét is megérni engedje, kérjük egyben Fenségedet, hogy azon koszoruban, melyet hazánk összes népei igaz szeretetök és kegyeletök jelül ez alkalommal nyújtottak, részünkről is egy levélkét elfogadni kegyeskedjék.

Nagy-Becskerek, 1889 május 18-án.

—a. Alig volt még ministerünk, a ki több nyugalommal és több simasággal válaszolt volna az ellenzék támadásaira és kérdéseire, mint Baross Gábor ideiglenes belügyministerünk, s mégis még ő sem kerülhette ki, hogy a tuloldal részéről néhány gorombaságot ne kelljen hallania.

Nagyon csalatkozunk, kik azt hiszik, hogy a goromba és durva hangmenet nagyobb behatást és meggyőzőbb érveket kölcsönöz a szónoklatnak, sőt ellenkezőleg a megokolások darózosága és a kitételek durvasága gyengítik azt a behatást, a melyeknek alapján a szónok igazságát akarja felmutatni.

Mi, a kik 1843 óta a különönműi országgyűlések majd mindegyikében részt vettünk, azt a cynismust, etiquette és convenience-hiányt, mely újabb időben parlamentünkben uralkodóvá kezd válni, egyetlen országgyűlésen sem tapasztaltuk.

Szerencsére Baross Gábor ideiglenes belügyministerünk nem az a férfi, a kit akár ressort működésében, akár politikájában valami csekélyebb vihar követett utjáról leterelhetne, őt éppen megközelíthetetlen jelleme, képzettsége ültették a ministeri fauteuilbe, s a miről ő tisztában van magában, tovább a miről ő megtámadhatatlanul helyes meggyőződésre jutott, abból őt a legmegnemegedhetőbb támadásokkal és durvaságokkal sem fogják kizavarni.

Azt hittük, hogy a reconstructio nyomán némi szélesed fog beállni a parlamentben, hogy az ellenzékiek igyekezni fognak, magukat kipihenni, de úgy látszik, hogy az ellenzékiek azon törekvésökben megatalkodottan megmaradtak, hogy valakit a szabadelvű pártból kikezdhesse.

Azt is megpróbálták, hogy a ministerelnök elveit és meggyőződését a Szilágyi és Weckerle-féle elvekkel ellentétbe hozassák; e két férfiú azonban politikai programjától egy percze

sem fog eltérni, a cabinetbe bizonyosan nem lépett volna be, ha azok a ministerelnök elveivel, melyek ellentétben állának.

Meg kell itt még emlékeznünk azon valóban neveléses feltevéseiről, a melyet valamelyik ellenzéki képviselő hangoztatott, hogy a fiatalabb emberek nincsenek a főispánságra kvalifikálva. Én nem akarok ugyan ellentétbe jutni avval a régi deákkozmondással: „in senibus consilium“, azt azonban nyugodtan merem állítani, hogy a mai tanulmányi és művelődési rendszer mellett 30—40 éves férfaink, minden tekintetben nyugodtan megmérkőzhetnek 50—60 éves öregeinkkel.

Ifjaink nagyobb része a megyei administratio keretében lett férfivá s ha abban elfoglalt állásában behatóan tanult, szorgalmasan dolgozott, kellően figyelt és tapasztalatait érvényesítette, a főispáni állást sikeresen betöltheti.

Baross Gábor ideiglenes belügyministerünk igen helyesen jegyezte meg, hogy főispánainkban nemcsak jóakaratot kell keresnünk, hanem szükséges, hogy kellő testi és lelki erővel is bírjanak s azon ruganyosság is meg legyen bennök, mely a működésben való szorgalmat és buzgóságot növeli s nem engedi az alkalmazottat működésében könnyen kifáradni.

Szomorú, de úgy látszik, hogy ellenzékiünk újban ismét nem a kiegyenlítés, hanem a zavaresnálás ösvényére lépett.

Egy pár szó a jegyzői állások betöltéséről.

A jegyzői egyletek napról-napra tért foglalnak, s alig van néhány megye, hol az megalakítva nem volna, a mi mindenesetre ezen intézmény életrevalóságát igazolja, de egyszersmind készlet benünket, hogy az eddig elértéknél meg nem állapodv., szakadatlanul működünk a jegyzői egylet, s ez által közvetve a jegyzői kar tekintélyének emelésén, hogy az nemcsak mi ránk köz-

ségi és körjegyzőkre nézve nélkülözhetlen legyen, de szakkérdések és jegyzői személyes ügyekben véleményező factorrá növekedjék.

Nem akarom jelenleg indítványozni a jegyzői egyleteknek jegyzői kamarákká átalakítását, csupán egy a jegyzőkre nézve fontos ügyben kívánom, hogy az törvényhozási úton véleményezői joggal ruháztassék fel, mint a minővel a körjegyzői kamarák bírnak.

Az 1886. évi XXII. t. ez. életbe lépte a főszolgabíráknak biztosított candidationális jogot a jegyzői állások betöltésénél. A mint a törvény indokolásában a sorok között olvasható volt, ez kizárólag azért történt hogy:

1. A jegyzői választásoknál szokásban levő etetés-ítatás megszűnjék, s hogy:
2. Nemzetiségi szempontból a mai időben annyira fontos jegyzői állásoknál a tulzott nemzetiségi aspiratiók ne istápolatlanak.

Mindkét indok helyes, s annak szigorú és lelkiismeretes betartása okvetlenül szükséges a jegyzői kar tisztessége, de a mi ennél még fontosabb a magyar állameszme szempontjából is.

Hogy a törvény 3 évi fennállása beigazolta-e a fennállásához kötött reményeket vagy sem? ezen kérdésre jelenleg csak részben akarok kiterjeszkedni, és pedig jelezni kívánom azt, hogy ezen a főszolgabíráknak adott jog, oda terelte egyes esetekben a közvéleményt, hogy candidálása egyik vagy másik jelöltnek, nem a közjó, hanem az érdek következtében történik, s hogy ez mennyire elterjedt vélemény igazolja, hogy éppen megyék egyik járásának főszolgabíráját emlitette fel az országgyűlésen egy képviselő, mint a kinél a jegyzői állások pénzért szerezhetők.

Én részéről Torontálmege mélyen tisztelt tisztikarát sokkal többre becsülöm, mint hogy annak egyik tagja ellenében felhozott ily képtelen vádunk csak pillanatra is hitelt adnék, de a vád nyilvánított, s így az előtt szemet nem hunyhatunk, s a jegyzői egyletnek, mint a jegyzői kar egyetemének módozatról kell gondoskodni, hogy ez ily alap nélküli gyanúsításoknak jövőre még látszata is elkerültessek.

Sohasom láttam nálánál bőkezűbb és részvevőbb embert.

A ki Barder Szaniszlóhoz fordult bármely szükségében biztos lehetett, hogy segítségét nyer; mert Barder Szaniszlót aranyos jó szive bőkezűvé, szinte pazarlóvá tette mindenkiel szemben, s ő, ki annyiszor csalatott meg alszegények által, kinek meleg szivét annyian rászédtek galádul, ki anyyi hálatalanságot tapasztalt: egy perezig sem kétkedett senkiben és semmiben sőt holnap újra megindult annak panaszán, ki tegnap megcsalta.

Borloff, úgy tudtuk, szegény volt. Legalább erről tanuskodott ruházata s életmódja. — Mert nem teteztük ő róla fel, hogy fősvénységből él oly inségesen, hogy néha koplalva ment aludni. — De azt biztosan tudom, hogy Bardertől nem fogadott el soha egy fillért sem.

Midőn az utolsó évet töltöttem G-ben, sikerült Barderrel megbarátkoznom. — Csakhamar bizalmasak lettünk és együtt töltöttük el a nap legnagyobb részét. — Így legalább volt alkalmam néha Borloff társaságában lehetni.

Mentül jobban megismertem, annál jobban szerettem. — Életemben kevés emberhez vonzott ugy a szivem, mint ehez a komoly, nemeslelkű athlétához; — ifjúkori rajongásomban talán kész leitem volna meghalni érte.

Borloff mindig nyájas, sőt szivélyes volt irányomban.

(Folytatása következik.)

TÁRCZA.

Dualismus.

Esdve uralkodik a nő, hatalmával a férfi
Az egyik hogyha akar, ez pedig ugy
ha lehet.
Ford. Phantasus.

Mélabú.

Sohsem fogom bevallani
Szerelmem mily forróan ég,
Szivemben fogom hordani
Mig a sirban néma levék.

Ne hirdesse ezt dal neked,
Ne sirjon boldogság után,
Mig magad észre nem veszed,
S látod szemem pillantatán.

Ha nem olvashatod azon
Mi benne oly szeliden él
Álmod volt, pusztán egy álom, —
— Ne feddél meg engem ezér!
Ford. Phantasus.

Egy emlék.

Beszély.

Irta: Schmed Marie.

Sohasem láttam azóta két, egymástól annyira különböző embert. — Es nem láttam sem azelőtt, sem azután többé két embert, a ki egymást úgy szeresse: Borloff Kazimir és Barder Szaniszló.

Németországban végeztem tanulmányaimat a g.-i egyetemen. — A romanticismus korát éltek; azt hiszem, nagyon beteges képzelődésű, szenvedő ifju voltam; rajongtam Hugó Victorért s kedvenc olvasmányom Werner volt. Az is igaz, hogy alig voltam 20 éves. — Mint mondám, nagyon szentimentális voltam; szentimentálisan gondöríttem len szín hajamat fűrtökbe, szentimentális volt öltözésem, szemeim járasa, s főleg a versek, melyeket szép szomszédnőmhöz, a kis Leoniehoz írtam.

S mégis az az ember, a kit a férfiaság eszményének tartottam akkor, a kiért rajongtam, szinte imádtam, s a kit utánozni, hozzá hasonlónak lenni életezelnak tekintem, ez a férfi, Borloff Kazimir, nem a romantikus kor gyermeke volt. — Morórád higadt komolyság, gondolkodását mély értelem, bölcsesség és nemesség jellemezték. — Itélete józan, minden tulzástól ment, izlése tisztult, jeleme szinarany. — Csak érzelmeiben volt ő is, mint kortársai, tulzó, szenvedő, habár ez ritkán nyilvánulhatott nála, komor, magába zárt modora mellett. — Ha még hozzáteszem, hogy külsőleg is a férfiszépség minden tökélyeivel fel vala ruházva, s egész lénye valami mondhatlan rokonszenvet sugárzott ki, mi sem természetesebb, mint, hogy nemcsak én, de a g.-i egyetem hallgatói mind és végül a tanárok leginkább, rajongtak Borloff Kazimirért, s ugy tekintették mint az egyetem díszét, büszkeségét.

Hanem Borloff Kazimir csak egyetlen egyet méltatott közülünk barátságára és bizalmára, ép azt, ki mindenben ellentétbe volt.

Barder Szaniszló két évvel idősebb volt nálamnál; egy bécsi dugzagd bankár fia; saját kocsiján hajtott az egyetemre, a hölgyek ugy kényeztettek, becézték, mint valami selymes szőrű kis cicuzát. — Azt beszéltek róla, hogy rendkívül gazdag, és csodálatosképen e mellett sem büszke, sem elkapott nem volt. — Jó fiu volt. — Közepes, igen közepes eszű, ingatag, gondatlan, könnyelműsége hajló; a milyen állhatatos volt Borloff nézeteiben és elhatározásaiban, de főleg érzelmeiben, oly hajlékony, változó Szaniszló. — Mig amaz az igazságért mindenkor bátran és rendíthetlennül sikra szállt, emezt könnyű volt szép szóval és könyekkel megvesztegetni. — De leginkább könyekkel. — Nem tudott senkit sirni látni. — Borloff büszke, puritán modoru, Barder sima, édeskes világi. — Senki sem tudta az egyetemen olyan páratlan fűrtökbe szedni haját, mint Barder, és lányias, apró fehér kezeit kiváló gonddal ápolá.

Borloff szerette a magányt, Bardert habzó poharánál találta többnyire a hajnal. — Borloff kerülte a nőket, mig Barder száz gyöngéd viszonyt kezdett; amaz tanulmányainak élve, telve volt törekvéssel, s köztünk már tudós számba ment, emezt pedig csak anyja kedvéért engedték átsiklani a vizsgálatokon.

De Barder Szaniszlónak is volt egy erénye, mely őt szeretetre méltóvá tette, hibáit elfeledtette, — a melynek kedvéért Borloff barátja lő: aranyos jó szive.

Egy moly halálán sirni tudott.

S ezen módot szerintem csak egyféle-képen volna eszközölhető.

Ha ugyanis a jegyzői egylet az országos jegyzői egylet útján lépéseket tesz, hogy az 1886. évi XXII. t. cz.-nek a jegyzői állások betöltésére vonatkozó intézkedési törvényhozásilag olyképen módosítsanak, hogy a főszolgabíró candidatió előtt mindenkor kötelezessék a jelöltek okmányainak átküldése mellett a jegyzői egylet, vagy ennek választmányát meghallgatni, s a kijelölést csak ez után foganatosítani.

Ez által a főszolgabírákról minden gyanú elháríthatnak, mert azok, kik egy embert gyanúsítanak, nem lesznek oly vakmerők, hogy egy testület ellen gyanúsítólá lépjenek fel.

Természetesen e mellett a jegyzői állások osztályozása volna szükséges, hogy esetleges üresedéseknél a fokozatos előléptetésnek legyen helye, de ezen osztályozást a jegyzői egylet igen könnyen eszközölheti.

Mielőtt ezen indítványomat a jegyzői egyletbe beterjeszteném, felkérem t. kartársaimat, hogy nézeteiket e tárgyban velem magán uton, vagy a Tek. Szerkesztő úr engedelmével e lapok hasábjain közölni sziveskedjenek.

Ürmenyháza 1889. május 14.

Kotsis Ferencz,
jegyző.

LEVELEZÉS.

Balaton-Füred, 1889 május 8.

Sietek tollat ragadni, hogy kifejezést adjak azon kellemes benyomásoknak, melyeket Balaton-Füreden nyertem e szép tavaszi napokban. Mondhatom, igen kellemesen voltam meglepve. A növényzés rohamos, tündéri, szép fejlődése, a Balaton vonzó, bájos tükre, melyben Tihany bércze és kolostora tükröződik vissza, oly látvány, melyen szívesen legeltetjük szemünket s melynek lát-tára a szó szoros értelmében költői hangulat fogja el kedélyünket. Valóban nem csoda, hogy Kisfaludy Sándor legszebb verseit e bájos tó partján írta meg.

A természet e dús adományait mindenki ismeri, ki ez időtájt Balaton-Füreden megfordult. De a mit emberkéz alkotott, annak korhadtsága fölött fájdalommal sóhajtott fel ki-ki. Kopott silány volt az mind. Korhadtt keret a pompás képhez. Hogy tetszetőbb legyen, évente be-bevonták egy kis fény-mázzal, de a korhadástól megóvni nem tudták. Balaton-Füred legrégebb törzslátogatói sajnálkoztak a már-már veszni indult szép helyért s fel-felsőhajtottak: mit lehet ebből teremteni! És ekkor Vaszary Kolos, a Szent-Benedek-rend főapátja és Simon Zsigmond tihanyi apát áldó kezükbe véve a gyógyhely ügyét, a korhadzó Füredből egy pompás, fényes Füredet alkotnak, a modern követelményeknek minden tekintetben megfelelő.

Az egész télen 3-400 munkás dolgozott — s dolgozik még most is, — szünet nélkül, egy zseniálisan megállapított terv szerint. A klasszikus terv megalkotója és végrehajtója Czigler műegyetemi tanár, ki valóban dícséretes buzgóságot fejt ki Füred újáteremtése körül. A tervek részletes megvalósítását kitünő szakemberek végzik. A nagyszerű uszodát Horváth budapesti ácsmester építi; ő építette a „Stefánia-yacht-clubb“ házat is. Az új uszoda oly remekmű, melyről minden nagytárs Celestin után, melyekkel tavaly volt alkalma közönségünknek e darabot végig élvezni, nagyon száraznak tetszett a mai „Nebánt virág“. — Zombory k. a. mint Denise kedves hangjával többször tapsra ragadta a közönséget, de hiába az ő „fatuma“ nem engedte, hogy azt a pajkos, naiv kedélyű zárdanővendéket bemutathassa, a ki mindenkit elbájol. Mikei mint Celestin jól megálta helyét, de tőle jobb alakítást is várhattunk volna; Bács Chateau Gibus örnagya nélkülözöte a katonai nyersséget és Tarasovits mint apácza-jevedelemnő nem volt elég áhítatos; Vendrei Loriotja a tőle megszokott jeles alakítás, Csizsér és Kiss szerepei jó kezekben voltak. A nézőtérn meglátszott, hogy ez este tartja Holub, afrikai utazó felolvasását. — Negyed-részben telt ház.

Május hó 12-én vasárnap, két előadás is volt. A négy órai kezdettel tartott nép- és gyermekelőadás száz és száz apró gyermekfő kacagása közt folyt le. „A rezervisták“, Rákosi e francziából magyarosított bohósága épen alkalmas volt arra, hogy az apróságoknak egy vidám vasárnap délutánt szerezzen, az előadók is szívesen mókáztak az ő ked-

Hasonlóképpen át lett alakítva a nagy vendégfogadó.

Az összes házak vízvezetékkel és sürgöny-jelzővel vannak ellátva.

Az ásványvízforrás fölé emelt tetőzet szépészeti kivite mindenkit meg fog lepni. Gyógyászati szempontból nagyszerűen átalakították a meleg fürdőket is.

Nyolcz szénsavas fürdőt rendeztek be a gyógyászat minden kellékével ellátva. A vendégek kiszolgálása szigorú ellenőrzés alatt fog állani. Estenként a gyógyintézet egész területe fényesen ki lesz világítva.

Szóval, bátran elmerem mondani, hogy Balaton-Füred a világfürdők sorába lépett. És e most már mintaszerű gyógyintézet vezetése oly férfira van bízva, ki nagy tudományánál, műveltségénél és sokoldalú tapasztalataival fogva valóságos áldása lesz Balaton-Fürednek. E férfi a pannonhalmi főapáttság főkörmányzója: főtiszt. Kovács Ábel ur. Jelszava: „haladás!“

Szakavatott munkatársa leend ifj. Écsy József, ki gyermekkora óta ismeri ez intézet minden esinját-binját.

A jó példa hatott az itteni magánbirto-kosokra is. A régi korhadtt Fülöpház új gazdájával új alakot nyert; szépen, gyö-keresen át lett alakítva.

Teljes pompájában június 1-én fog megnyitni a fürdőintézet; de Wild ur, a nagy-vendéglős, már május 12-én megnyitja éttermeit és kávéházát s áll minden tekintetben vendégei szolgálatára.

A gyönyörű új hajó június 15-én kezd közlekedni.

A Balaton-egylet is újra szervezkedett s hatalmasan közre fog működni a fürdőigaz-gatóssággal a vendégek szórakoztatásában.

Ezek után remélhető, hogy már az idén számos vendég fogja felkeresni a szép Bala-ton-Füredet, annyival inkább, mert sikerrel meg lett téve minden, hogy a mit a természet oly bőségesen adott Fürednek, össz-hangba hozassék az emberi kéz alkotásai val, és mert most már mindent megtalálhatunk itthon, mint eddig külföldön kerestünk!

Mindenki csak dícsérettel fog visszaem-lékezni az itt töltött időre, jött legyen akár csak nyári pihenés, akár pedig gyó-gyulás végett.

Ezeket elmondani s ezekre szíves olvasói-nak figyelmét felhívni: hazafiu kötelessé-gemnek tartottam.

SZINHÁZ.

A lefolyt héten is bemutatta közönségünk részvétlenségét, a mit Aradi Gerő jól szervezett társulata bizonyára nem érdemel meg. A meleg időjárás mellett nem is kívánhatunk telt házakat s az ismert darabok sem von-zanak, de persze Aradi ur nem adhat mind-nennap újat; s közönségünk még ezek közt is válogat. A szini saison befejezése azonban igen élvezetesnek ígérkezik. A fővárosi lapok-ból már értesültünk, hogy Blaha Lujza asszony vendég szerepelné fog városunkban. Még élénk emlékezetünkben van a lelkes fogadtatás, melyben kitünő művésznőnk itt részeseült, közönségünk remélhetőleg ismét sietni fog hódolatát a magyar népszinmű királynőjének leróni.

Május hó 11-én a „Nebánt virág“ Hervé kedves zenéjű operetteje került színpadra rövi-dítésekkel s kissé pongyola előadásban. Örley k. a. elragadó Deniseje és a boldogult Szilágyi pompás Celestinje után, melyekkel tavaly volt alkalma közönségünknek e da-rabot végig élvezni, nagyon száraznak tetszett a mai „Nebánt virág“. — Zombory k. a. mint Denise kedves hangjával többször tapsra ragadta a közönséget, de hiába az ő „fatuma“ nem engedte, hogy azt a pajkos, naiv kedélyű zárdanővendéket be-mutathassa, a ki mindenkit elbájol. Mikei mint Celestin jól megálta helyét, de tőle jobb alakítást is várhattunk volna; Bács Chateau Gibus örnagya nélkülözöte a katonai nyersséget és Tarasovits mint apácza-jevedelemnő nem volt elég áhítatos; Vendrei Loriotja a tőle megszokott jeles alakítás, Csizsér és Kiss szerepei jó kezekben voltak. A nézőtérn meglátszott, hogy ez este tartja Holub, afrikai utazó felolvasását. — Negyed-részben telt ház.

Május hó 12-én vasárnap, két előadás is volt. A négy órai kezdettel tartott nép- és gyermekelőadás száz és száz apró gyermekfő kacagása közt folyt le. „A rezervisták“, Rákosi e francziából magyarosított bohósága épen alkalmas volt arra, hogy az apróságoknak egy vidám vasárnap délutánt szerezzen, az előadók is szívesen mókáztak az ő ked-

vükért s így a „viharos taps“ a parányi kacsókból is ugyancsak kijutott. — Este a „Sárga csikó“ Csepregy Ferencz régi jó népszinművében gyönyörködtünk. Volt már alkalmunk felemlíteni, hogy a népszinmű előadások alig kifogásolhatók, s e mai is dícséretet érdemelt. A darab gyorsan, össze-vágóan ment s a jelmezek szépek és tiszták. Zombory Ilona Erzsikeje, igen jó kezekben volt, de Bakaj András uramról (Bihari) nem hittük el, hogy az ő apja lehessen, (legfeljebb mostohaapja), mert Bihari ur maszkja és játéka fiatal volt. Vendrei Csár-dás gazdája a művész megszokott kitünő alakítása; Mikei mint pusztabíró s Csizsér mint Peti fia pompás két alak; Csorba Már-ton, az igazságtalanul bűnhődött, ártatlanul elítélt gazda szerepe Bács Károlynál jó ke-zekben volt, neje Ágnes Bácsné az ő arany-csengésű hangjával a legjobb szívű anyja, s Laczi fia (Kiss F.) nagyon deli parasztle-gény volt. Fekete ur Iczig ugylátszik zsidó szereprekre született s ezekben igen józú alakítást nyújt; a mellékszerepek mind jó kezekben voltak, de különösen Takács Jolán Pista szolgálgyereke oly elragadó lurkó, hogy kétségtelenül minden jelen lévő garçon gen-tleman hajlandóságot érzett őt szolgálatába fogadni. — Harmadrészben telt ház.

Május hó 13-án Kiss Ferencz ur a társu-lat jeles baritonistája jutalomjátékául „Tiszt-urak a zárdában“ került színpadra. Már Hunfi ur jutalomjátéka alkalmából csodálkoztunk a közönség érzéketlenségén, ma is ezt mond-hattuk. E kedves operette bohóságai folyto-nos derültségben tartották a kis számú köz-zönséget, sőt a szereplőket is, s így minden vígan ment. Kiss ur Narcisz de Brissac-ja pompás kedélyű muskétás kapitány volt s Hunfi Gontranja alig bírta őt mérsékelni; Csizsérné mint zárdai fejedelemasszony, Tar-aszovits M. mint Opportuna nővér, Angyal Ilus mint Simonne s Mikei mint abbé jők voltak. A növendékek közül Köszegi Zseni, Takács Jolán és Sárosy Aranka k. a. váltak ki. Takács Jolán mint Louise valósággal „ennivaló“ cousine volt. — Csaknem üres ház.

F. hó 14-én „A Rantzauk“ előadásán al-kalmunk volt egy estén át két testvér gyü-lölködését végig nézni. Jean Rantzau Bács Károlyban nem talált igaz személyesítőt; Bács ur hanganyaga a heves kitérésekre képtelen, a második felvonásban a hol leányát Louise (Angyal Ilus) megveri, mert gyü-lölt öccsének fiába szerelmes, nem a bős-szenvedély hanyján szölt, mely egy atyát annyira elvakítani képes, hogy gyenge leányára emelje kezét; az ő haragja inkább gúnyolódó volt. A harmadik felvonásban, midőn atyai szíve a megvitt gyűlölettel, büszkeséggel a szegényérzettel küzd, hogy 30 évi gyűlölködés után öccséhez belépjen, jobban megközelítette az igazi hangot. Csi-szér mint Jaques Rantzau sem volt elég szenvedélyes; kitünő volt Bihari, mint fia George, délczag alakjában pezsgett, forrott az indulatos Rantzau-vér, s utolsó felvonás-bani gyönyörű beszédével, melyben a két haragos testvért békíti, mély hatást keltett. Angyal Ilus mint Louise a nála megszokott szép alakítás; Vendrei a jószívű Florencze szerepében szeretetreméltó falusi tanító volt; Sárosy Aranka, mint leánya Juliette, kedves jelenség. Örvendünk, hogy az igazgató ur alkalmat nyújt a kisasszonynak tehetségét kiképezni. — Nagyrészben telt ház.

Május hó 15-én „A sabin nők elrablása“, Schöthan testvérek e bohózatos vígjátéka került színpadra. A Benedek által magyarosi-tott darab bohóságain ma is többször neve-tett a közönség, de bizonyára jobban mu-latott volna, ha Bányai tanár szerepét Bács helyett Vendrei játsza. Bács Bányaija kissé száraz, sőt szenvedő volt, anélkül hogy a szerepében, melylyel közel kinálkozó vaskos komikumot kiaknázza volna. Mikei mint Rettegi Fridolin jóízűen játszotta a színigaz-gató hálás szerepét, míg Borbély Sándor mint Marosán egyhangu volt. Bácsné (Bor-bála), Angyal (Ételka leánya), Bihari (Dr. Szilvási), Follinuszné (Irma, neje), Csizsér (Szendeffy) s Bogáthné (Róza) jeles összjá-tékot nyújtottak. — Negyed-részben telt ház.

Május hó 16-án „Sarah grófné“, Ohnet Györgye e nálunk ismeretlen drámája került színpadra Angyal Ilus k. a., Aradi társulatának egyik legtehetségesebb és legrokonszenvesebb tagjának jutalomjátékául. A nézőtér, mint az előző két jutalomjáték alkalmából is, egé-szen üres volt, a mi közönségünket rossz világításban tünteti fel. — „Sarah grófné“ mindazonáltal nem érdemel nagyobb közön-séget, a darab unalmas s az előadás nagyon vontatottan ment. Angyal k. a. szerepét (de

Gygne Blanche) sem találjuk olyannak, hogy a kisasszony szép tehetségét kellően bemu-tathatta volna. — Follinuszné mint Sarah O'Donnor átértett játékaival művészi magas-laton állott; Csizsér mint Severac nem elé-gített ki, mi inkább a fogyatékos szerep hibája; Bihari (gróf Canalheilles tábornok), Bács (Merlot ezredes), Vendrei (Frossard), Takács Jolán (Madelaine), Csizsérné (Zoé) és Bácsné (Smordenné) szerepei jó kezek-ben voltak. Borbély (de Pompérán Hector), bocsánat ez öszinteségért, nevének megfelelő „világi“ volt; nem hittük el, hogy ő az a salohnős, a kiért minden asszony lelkesül. — A regényből dramatizált darabban igen sok az elbeszélés s kevés a cselekmény, 11 óra után mégis szerencsésen véget ért. — Csaknem üres ház. Kp.

HIRHARANG.

* **Személyi hírek.** Rónay Jenő kir. taná-csos alispán több sorozáson való részvétel czéljából folyó évi május hó 17-én három napra elutazott. — Daniel László megyei fő-jegyző a hét folyamán hivatalos ügyben több napon át Nagy-Kikinda, Bassahid és Mok-rinban tartózkodott. — Steinbach Antal kir. tanácsos, tanfelügyelő f. hó 9-ik óta hivata-los köruton van, melyről csak e hó utolsó napjaiban tér vissza.

* **Uj kormánybiztos.** Szerb-bánsági házközösségi kormánybiztossá Krassó-Szö-rény megye főispánja Jakabffy Imre ne-veztetett ki.

* **Beiktatási ünnepély.** Temes megye és Temesvár szab. kir. város újonnan kineve-zett főispánja dr. Molnár Viktor ünnepélyes beiktatása f. é. és hó 27-én fog végbemenni. A rendkívül fényesnek és imponánsnak ígér-kező installációhoz értesülésünk szerint To-rontál- és Krassó-Szörény megye, valamint a szomszédos Szeged és Arad szab. kir. váro-sok is hivatalosak lesznek.

* **Kinevezés.** Azon alkalmából, hogy fő-ispán ur ő méltósága ifju Steinbach Antal közíg. gyakornokot, e lapok buzgó munká-társát, a párdányi szolgabírói hivatalhoz szolgálatára beosztva tb. szolgabírói cím-mel felruházni méltóztatott, gratulációm ki-jelentése mellett a kitüntetettnek sok dícsé-rendő tulajdonságát sorolhatnám fel. Kedves Tóni öcsém! Nem dícsérlek, mert találkozna olyan tisztelt olvasó, ki tudja azt, hogy a „Hirharang“ szerkesztője te vagy, e dícsé-retek megírásával téged gyanúsítana, azért csupán azt kívánom, hogy úgy a mint sike-rült neked „híreket csinálni“ akkor midőn olyanok nem is voltak, úgy sikerüljön főnő-köd és járásbelieid meglegedését kivívva, a közigazgatást még ott is javítani, a hol — mint a párdányi járásban mi kívánni való sincs hátra.

* **Felolvasás illetve előadás.** Dr. Ho-lubnak f. év és hó 11-én városunkban tartott felolvasása tökéletesen sikerült s a rendkívül nagy számban megjelent közönség részéről nagy elismeréssel fogadtatott, habár el kell ismernünk, hogy azoknak igényét — kik szorosán vett tudományos előadást, — úgy azokét, kik csupán utikalandok elbe-szélését várták — ki nem elégítette.

* **Ministeri kiküldött.** Megyénk terüle-tén nagy mértékben uralkodó „trachoma“-kór megszüntetése vagy legalább is mérsék-lése czéljából a nm. m. kir. belügyministerium intézkedése folytán Dr. Feuer Nathanel köz-egészségügyi felügyelő beutazta azon köz-ségeket, melyekben a „trachoma“ uralkodik, s mely községekben még egyrészt a beteg-ség keletkezésének és terjedésének okát ta-nulmányozza, addig másrészt az illetékes hatósági közegeket a követendő óvintéze-dések tekintetében kellően kitanítja.

* **Meghívó.** A „Nagy-beckereki jótékony nőegylet“ ez évi rendes közgyűlését f. évi május hó 26-án, délután 4 órakor a kisdud-óvoda helyiségében fogja megtartani, melyre a mélyen tisztelt egyleti tagok ezennel tisz-telletesen meghívottak. Tárnyak: 1. A jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság megvá-lasztása. 2. Az elnökség jelentése a lefolyt évről. 3. A számvizsgáló küldöttség jelenté-sének előterjesztése. 4. 1889. évi költségvetés megállapítása. 5. a) A választmányának, és b) a számvizsgáló küldöttségének egy évi idő-tartamra való választása. 6. Indítványok tárgyalása. N.-Beckerek, 1889 május 18-án. A „N.-beckereki jótékony nőegylet“ elnök-sége.

* **Befejező ünnep.** A nagy-beckereki főgymnasium „Gyakorló iskola“ az 1889. évi május 19-én reggeli 9 órakor az első osztály tantermében befejező ünnepet rendez,

melyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja az elnökség. Műsorozat: 1. „Szózat.“ Éneklő-főgmnasiumi énekek. 2. Elnöki megnyitó. 3. A ifjúsági élők jelentése a lefolyt iskolai évben kifejtett működéséről. 4. Kazinczy István, VII. oszt. tanuló, olvassa „A társadalmi élet fokozatos fejlődése“ című értekezését. 5. Tóth Kálmán „Előre“ című költeménye, Szavalja Báthory Gusztáv, VII. oszt. tanuló. 6. „Divorah“ dalműből vegyes kar soprán solóval. Éneklő a főgym. énekkar. 7. Stern Salamon, VIII. oszt. tanuló, olvassa „Petőfi bölcselmi lyrája“ című értekezését. 8. Petőfi „Vándor legény“ című költeménye. Szavalja Konecz György, VIII. oszt. tanuló. 9. „Rég lezajlott napokból.“ Elbeszélés. Olvassa Hubert Zsigmond, VIII. oszt. tanuló. 10. Elnöki zárszó. 11. „A kedv órája.“ Vegyes kar. Éneklő a főgym. énekkar. Únnepe után megtekinthetők az ifjúság rajzai.

* **Színházi hírek.** Vasárnap, 19-én d. u. 4 órakor nép- és gyermekelőadásul félúró bemeneti díjakkal „A peleskei notárius“ énekes bohózat 3 felvonásban, este 8 órai kezdettel bérlet folyamban „Peking rózsája“ új nagy operette. Hétfőn, május hó 20-án Mikei Lajos jutalomjátékául „Színházi képtelenségek“ kitiűő énekes bohóság. Kedden, május 21-én bérlet folyamban „Az idegesek“ nagyhatású francia vígjáték Sardoutól. Szerdán, május 22-én bérlet folyamban „Az üdvöske“ nagyhirű kedves zenéjű operette 3 felvonásban. Csütörtökön, 23-án bérlet folyamban „Vén bakkancsos és fia a huszár“ eredeti énekes népszimű 3 felvonásban. Pénteken, május hó 24-én Vondrei Ferenc kitiűő komikusnak jutalomjátékául bérlet szünetben „Tricoche és Cacolet“ kazagató francia bohózat. Szombaton, május 25-én itt először „Eltévedt báránka“ legújabb francia vígjáték.

* **Apróságok a színházról.** Érdekesebb patriarchalisabb színházi előadásokat nem tartanak tán az egész földkerekségen, mint Beeskereken. A színház félig is alig telik meg s a publikum előadásoközben azon tőri a fejét, hogy mi módon kellene nagyobb számú látogatót csalni a színházba. Egy élelmes reporter avval vélte megoldani a kérdést, hogy úgy kellene cselekedni, mint a bálónál, s hozni kellene a lapoknak a jelen voltak neveit. Ez a húságra épített. Egy tisztes kora gavallér pedig jutalmat óhajtott kitiűni minden előadásra a legszebb nő és legsunyább férfi jutalmazására. Ez se rossz! De legjobbban tetszett a férjpublikumnak azon indítvány, hogy sőrmérest kellene nyitni a színházban és szemenszedett szép lányoknak kellene kiszolgálni a vendégeket a la Mexikó! Mig ezek így tanakodtak, véletlenül az orchesterbe nézek, hát uramfia mit látok? Vagy harminc darab apró gyerek gombozik ott és bakugróst játszik. Servus Thália! Jobban mulattott ezen a mi jó publikumunk, mint az intrikus kőrmönfont fogásainak felsülésén. Mi tagadás benne én is mulattam rajta! addig, addig, mig azon vettem észre magamat, hogy az egyik nagyreményű nebuló onnan az orchesterből megdobott egy ménkű nagy labdával; ép az orromat találta. Vége volt evvel az én mulatságomnak is, hogyne, mikor a legérzékenyebb részemet sértették meg, az én tisztes nagysága orromat, fogtam az esernyőmet és elrohantam a — Beerbe. A publikum hahótája egész odáig üldözött. Azóta a kakasülőről nézem az előadást, mert hát mégis csak illik pártolni a művészetet, még ha a karzatról is.

* **Jóváhagyott alapszabályok** Oppova községben alakult önkéntes tüzoltó-egylet alapszabályait a nm. m. kir. belügyminisztérium jóváhagyta.

* **Vigyázatlanágának** áldozata lett a n.-sz.-m. klósi illetőségű 21 éves Engels Károly, a 29-ik gyalogezred közlegénye, ki folyó hó 14-én déli 12 és 1 óra között tiltott fűrdési szándékból szerencsétlenségére oly helyen lépett a Begába, mely helyen a víz közvetlen a part szélén egy öl mélységet meghaladott. Az uszni nem tudó közlegény rövid vergődés után, s mielőtt társai segítségére jöhettek volna, megfulladt. — Temetése folyó hó 16-án ment végbe katonai pompával. — Szerencsétlenül járt bajtársuk ravatalára a 9-ik század legénysége gyönyörű koszorút helyezett el részvéte jeléül.

* **Jégeső.** A f. hó 17-én városunk felett dühöngött zivatar alkalmával az ugynevezett „felső muzslya“ táján erős jégeső volt, mely az ottlőő szőlőkben nagy kárt okozott.

* **Az óra.** Van egy város Texasban a sárga folyó mellett van ebben a városban egy szép sárgára meszelt templom, s ennek a

templomnak erkélyes tornyán verte ő s idők-től fogva a városi publikumnak az órákat egy hatalmas hangu óra. Mely tompa hangjánál nőtt fel emberré a gyermek, e hangot hallá a kised, az oltár elé menő menyasszony és vőlegény. Megszokta már a város minden lakója, hogy úgy tekintse, mint jó barátot, úgy is bántak vele mint valamely elkényeztetett gyerekekkel, czifra ruhába öltöztették fel, s addig-addig beczégették, mig egyszerre megunta a sok czirógatást és felmondta a szolgálatot: elhalt a hangja, megállt a menése. Azóta néma mint a sir, hallgat mint a hal. Gyászba borította a várost némaságával, mely hiába lesi napról-napra, hogy mikor fog megszólalni kedvence? Ő is megsajnálta már az ő jó városát, meg is szólalna, de hajh nem lehet, mert berekedt s eddigi ápoló gazdája megfellekedett az orvosról. Azért nem halljuk megszokott hangját, mik csak eszébe nem jut a jó gazdának, hogy hát igaz biz a, már régen nem hallottam űni az én órámat. — Bár csak mielőbb eszébe jutna!

* **A fővárosi butorecégek között**, Fodor Mihály utóai határozottan az első köz tartoznak. Nevezettek, kik 1851 óta állanak fent, az utóbbi időben gyárukat tetemesen nagyították és oly színvonalra emelték, mely a hazai butoriparnak tiszteletére válik. Figyelmeztetjük igen t. olvasóközönségünket e czémai hirdetésére.

* **Magyar 2 frtos államsorsjegyek.** Ezen jótékonyczélú sorsjegyek, melyeknek tiszta jövedelme nagyrészen a magyar hirlapírók nyugdíj-intézete javára fordítatik, egy 60,000 frtos főnyereménnyel bírnak. Az összes nyeremények 160,000 frtra ragnak, készpénzben vagy 5 százalékos magyar papírjradéki kötvényben. A huzás már június hó 27-én történik.

* **Tartós gyógyszer.** Fájdalmas csúznál a derék-, testrészek és a forgó köszvényes bántalmánál a „Moll-féle francia borszesz és só-val“ való bedörzsölés kiválóan használatik. Egy üveg ára 90 kr. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész és cs. k. udv. szállító által Bécs, I. Tuchlauben 9. Vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával. 6

Nagy-Beeskerek város

1889. évi költségelőirányzata, valamint a helybeli női zárda számára eddig adott tűzifa kiszolgáltatásának megtagadása iránt hozott képviselő-testületi határozatok ellen beadott felekezések tárgyában hozott törvényhatóság bizottsági határozatok a város közönségét különösen érdekelvén, — többek kivánságára, — e határozatokat egész terjedelmükben közöljük:

Torontálvármegye törvényhatóság bizottságának 1889. évi május hó 8-án s folytatva több napjain N.-Beeskerek városában tartott rendes tavaszi közgyűlésének jkvi kivonata. 618. — 11922. szám 1889.

Nagy-Beeskerek város polgármestere 1889. évi ápril hó 3-án 3208. szám alatt kelt jelentése fonáln betérjesztí Nagy-Beeskerek város képviselő-testületének 1889. évi febr. hó 4. napján 48. szám alatt az 1889. évi városi költségvetési előirányzat tárgyában hozott határozatát, a mely szerint Dr. Györgyevics Milos városi képviselő azon indítványára: miszerint tekintettel arra, hogy az 1868. évi XXXVIII. t. cz. 36. és 44. §-ai ugy nem különben a nm. m. kir. vallás és közoktatásügyi ministeriumnak a népközi közoktatás rendezése tárgyában 1876. évi szeptember hó 2-án 20311. sz. a kibocsájtott utasítás 19. §-a határozottan rendel, hogy azok, kik saját felekezeti iskolájukra annyit fizetnek, mennyi egyenes adójuk 5 százaléka felér, a községi iskolára semmi adót nem tartoznak fizetni, és tekintve, hogy a helybeli gör. kel. hitvallású polgárok egyenes állami adó fejében 55613 frt 51 kr., az izraelita hitvallású polgárok pedig 24.884 frt 06 krt fizetnek, saját felekezeti iskoláikra pedig az ügyiratoknál elfekvő költségvetések tanúsága szerint előbbiek az 1888-iki iskolai évben 7598 frt 60 krt, utóbbiak pedig 4895 frtot fordítottak, — tehát mindkét hitfelekezet saját felekezeti iskolájára sokkal többet fordított, mint 5 százalékat, miből folyólag a jelzett két hitfelekezet a községi iskola költségeihez semmivel sem tartozik hozzájárulni, — a folyó 1889. évi január 1-től kezdve a jövőben is mindaddig mig a város gör. kel. és izraelita hitvallású polgárai az iskolai törvény értelmében a törvényes kellekeknek megfelelő saját felekezeti iskoláik fenntartására az általuk fizetett összes egyenes állami adójuk 5 százaléka felérő összeget fordítanak, a községi iskola hiányának fedezésére czéljából a helybeli gör. kel. és izraelita hitvallású polgárokra semmi adó ki nem vetessék és ehhez képest a városi költségvetés módosítások, illetve I. közjöveldelmi pénztár szükséglet rovat különféle pénztárak javadalmazása 1. f. sz. alatt a községi iskola pénztár javadalmazására az 1888-89 iki tanév költségelőirányzatánál kimutatott hiány fedezésére felvett 6183 frt

82 kr. töröltessék 65 szavazattal 35 szavazat ellenében, Dr. Györgyevics Milos indítványa elfogadtatott, mihez képest az 1889. évi városi költségvetési előirányzat „I. közjöveldelmi pénztár szükséglet rovat különféle pénztárak javadalmazására“ 1. folyó szám alatt a községi előirányzatnál kimutatott hiány fedezésére 6183 frt 82 kr. előirányzott összeg a költségvetésből töröltetni határozott és kimondatott, — hogy mindaddig, mig a város gör. kel. és izraelita hitvallású polgárai az iskolai törvény értelmében a törvényes kellekeknek megfelelő saját felekezeti iskoláik fenntartására, az általuk fizetett összeg egyenes államadójuk 5 százaléka felérő összeget fordítanak; a községi iskola hiányának fedezése czéljából semmi adó ki nem vehető.

Ezek után tárgyalás alá vétetett a fedezetlen 6183 frt 82 kr. községi iskolai hiány mikénti fedezése, mire Dr. Györgyevics Milos tekintettel arra, hogy a községi iskolánál mutakozó 6183 frt 82 krnyi hiány a nm. m. kir. vallás- és közoktatásügyi ministerium által engedélyezett 1240 frt államszegély levonása után 4843 frt 82 kr. apadt le és hogy a népközi iskolai törvény és népközi közoktatás rendezése tárgyában a nm. m. kir. vallás és közoktatásügyi ministeriumnak 1876. évi szeptember hó 2-án 20311. szám alatt kibocsájtott utasítás 19. §-ának b) pontja értelmében a mennyiben az 5 százalékos iskolaadó nem elégséges önmegadóztaás által fedezhető a hiány indítványozza, hogy a községi iskolánál mutakozó 4843 frt 82 kr. hiány fedezése czéljából külön pótdadó vetessék ki, de ezen pótdadó viselése alól azon polgárok és birtokosok, kik hitfelekezeti iskolákat tartanak fenn felmentessenek, mely indítvány szótöbbséggel elfogadtatott.

Vége elnöklő polgármester indítványozza, hogy miután a minden évben előfordulni szokott elemi károk következtében évente körülbelül 3000 frt állami adó leírása folytán a községi adók is megfelelőleg leiratnak, ezen községi pótdadó hiány fedezésére vetessék ki 1 százalék külön pótdadó, mely indítvány egyhangulag elfogadtatott.

Ezzel kapcsolatban tárgyalatott a városi pénzügyi bizottság a költség előirányzatra vonatkozó véleményes jelentése, minek következtében az 1889. évi városi költségvetési előirányzat némi módosítással elfogadtatott.

A fentebb körülírt határozatnak az 1888-9. tanévi költségelőirányzatnál kimutatott hiány fedezésére felvett 6183 frt 28 kr. töröltessék és annak illetve a 4843 frt 82 krnak mikénti fedezésére vonatkozó része ellen Dr. Stassik Ferenc és társai felekezéssel éltek s ugyan csak Dr. Stassik Ferenc városi képviselő az 1889. évi költségvetésnek közeveti rövására vonatkozó része ellen is felekezést nyújtott be.

Határozat.

Az állandó választmány véleményének elfogadásával a bekezdésben körülírt 48. sz. képviselő testületi határozat azon része, a mely szerint a felekezetek községi iskolai adóval meg ne adóztassanak jóváhagyatik, mert az 1868. XXXVIII. t. cz. 44. §. értelmében azon községi lakosok, kik a törvényben kijelölt kellekeknek megfelelő hitfelekezeti iskolát tartanak fenn, csak annyiban kötelesek a községi iskola fenntartásához járulni, a mennyiben az összeg, a mellyel saját hitfelekezeti iskolájuk fenntartásához pénzben járulnak, egyenes adójuk 5 százaléka nem merítette ki, ez pedig a gör. kel. és izraelita hitvallásnak ellenében kétségbé nem vonatott, s mert az esetben ha a községi iskola fenntartására a hivatkozott törvény 35. §-a alapján kivetett 5 százalékat meg nem haladó iskola-adó nem elégséges, a fedezetlen kiadások címén a község minden tagja által viselendő községi pótdadót kivetni nem lehet amennyiben azt sem a hivatkozott törvény sem pedig az annak végrehajtására vonatkozó ministeri rendelet azt meg nem engedti.

A határozat azon részét illetőleg pedig, a mely szerint a 4843 forint 82 kr. hiány fedezése czéljából külön pótdadó vetessék ki, de ezen pótdadóviselése alól azon polgárok, kik hitfelekezeti iskolát tartanak fenn, felmentessenek, feloldatik s Nagy-Beeskerek városa oda utasítatik, hogy a már fentebb hivatkozott törvény 43. §-a értelmében forduljon államszegélyért s a mennyiben ez sem lenne elegendő a regale-alap feleslegé és az iskolaépület berbe adása folytán befolyó házbér jövedelem utján a vagy más czélra le nem kötött közjöveldelméből fedezze, mert a megye közönsége már egy izben hasonügyben ily értelemben foglalt állást s mert a többször hivatkozott törvény 35. §-a értelmében a községi iskolák fenntartására 5 százaléknál magasabb adót kivetni nem szabad, mely okból N.-Beeskerek város képviselő testülete a fedezetlen 4843 frt 82 kr. hiány mikénti fedezésére is utasítandó volt.

Vége Dr. Stassik Ferenc n.-beeskereki lakos képviselő testületi tagnak az 1889. évi költségvetés közeveti rovatára vonatkozó felekezésének helyadatik s a jelzett költségvetésben közeveti czélokra előirányzott 4362 frt 39 kr. első sorban a Nándor-utca kiköveztetésére lesz fordítandó, mert a város képv.-testülete 1886. 12-12. 959. sz. alatt hozott határozata ellenére, a költségvetés elkészítése alkalmával a Nándor-utczán árendelt kikövezésre szükséges pénzösszeg a közjöveldelmi pénztár köve-

telésének törlesztésére nem fordítható és a fentebb jelzett határozat foganatosítása csak akkor volna elhalasztható, ha e részben új képviselő testületi határozat intézkednék.

A költségvetés egyebekben jóváhagyhatók azonban a fentiek értelmében leendő kiegészítés végett N.-Beeskerek városának visszaadatik.

Miről a megye alispánja és számvevőség tudomásvétel, N.-Beeskerek város polgármestere pedig az összes iratok kiadása mellett megfelelő további eljárás végett értesítetik. — Kelt mint fent. Kiadta: Rigó István, m. aljegyző.

Torontálvármegye törvényhatóság bizottságának 1889. évi május hó 8-án s folytatva több napjain N.-Beeskerek városában tartott rendes tavaszi közgyűlésének jkvi kivonata. 630. — 10977. szám 1889.

N.-Beeskerek város polgármestere folyó évi ápril hó 3-án 3209. szám alatt kelt jelentése fonáln betérjesztí N.-Beeskerek város képviselő testületének 1889. évi február hó 4-én 50. szám alatt hozott határozatát, — a mellyel a nevezett város képviselő-testületének 1880. évi október hó 18-án 141-7779. sz. alatt hozott azon határozata, a mely szerint a helybeli zárda számára a város által évenként 30 öl tűzifa szavaztatott meg, megváltoztatott illetve hatályon kívül helyeztetett s a fának értéke az 1890. évtől kezdve a költségvetésből töröltetni határozatott.

Ezen határozat ellen Schaffier Antal pápai kamarás, apát-plébános és társai felekezéssel éltek.

Határozat.

Az állandó választmány véleményének elfogadásával, a bekezdésben körülírt képviselő testületi határozat feloldatik, mert az 1880. évi október hó 18-án 141. szám alatt hozott és Torontálvármegye törvényhatóság bizottsága által 153. kgv. 1881. szám alatt jóváhagyott határozatával a női zárda részére 30 öl tűzifa nem egy évre, hanem egyszersmindenkorra lett megszavazva, mely ajánlatát N.-Beeskerek városának az egyházmegyei hatóság elfogadta, tehát ezen igret, mely a másik oldalról is elfogadtatott, kötelező megállapodás lévén, egyoldalulag fel nem bontható.

Figyelmeztetik azonban egyuttal a város közönsége, hogy az 1868. XXXVIII. t. cz. 25. §-a értelmében a többi hitfelekezeteknek is jogukban áll hasonló segélyt az igazságosság arányában kívánni s ez esetben a többi felekezeteket is aránylagos segélyben részesíteni köteles.

Miről a megye alispánja tudomásvétel a számvevőség előjegyzés és nyilvántartás, N.-Beeskerek város polgármestere pedig az iratok és a záradéklott képviselő-testületi határozat kiadása mellett megfelelő további eljárás végett értesítetek. — Kelt mint fent. — Kiadta: Rigó István m. aljegyző.

Szerkesztői üzenet.

A bassahidi tudósítás beküldőjének. A folyamatban lévő hivatalos vizsgálat következtében a bassahidi ügy bolygatása tulhaladottá lévén, későzettel vett tudósítást nem közölhetjük.

Felelős szerkesztő: Lauka Gusztáv.

VASUTÜGYEK.

(Szab. osztrák-magyar államvasut-társaság.)
(Román-délnémet vasuti kötelek.)
(Több díjszabási-pótléknak érvénybe léptetése.)

F. é. július hó 1-vel a román-délnémet köteleki díjszabás II. része 1—3 füzetéhez, III. része 1—3 füzetéhez és IV. részéhez I. pótlékok lépnek hatályba, melyek többek között pótdíjakat is tartalmaznak a köteleki-díjszabás tételeihez.

F. é. július hó 1-től kezdve további intézkedésig az ezen pótlékokban III alatt felsorolt pótdíjak szedetnek be.

(Románia-lindai forgalom.)

(Egy díjszabási-pótléknak érvénybe léptetése.)

F. é. július hó 1-én a Románia-lindai forgalomra vonatkozó díjszabáshoz az V. pótlék lép hatályba, mely a többek között pótdíjakat is tartalmaz a díjszabás tételeihez.

F. é. július hó 1-től kezdve további intézkedésig az ezen pótlékokban III alatt felsorolt pótdíjak szedetnek be.

(Román-éjszaknémet vasuti kötelek.)

(Több díjszabási-pótléknak érvénybe léptetése.)

F. é. július hó 1-én a román-éjszaknémet köteleki-díjszabás II. rész 1. és 2. füzetéhez az V., II. rész 3. füzetéhez a VI. és II. rész 4. füzetéhez a III. pótlék lép hatályba. — E pótlékok pótdíjakat tartalmaznak a köteleki-díjszabás tételeihez.

F. é. július 1-től kezdve további intézkedésig az ezen pótlékokban III alatt felsorolt pótdíjak szedetnek be.

H i r d e t é s e k.

„Russanda“ iszapfürdő Mellenceze mellett, Torontálmegyében 1889. évi május hó 15-én nyitott meg.

Alkalmaztatik görvély, csúz, idült taggyulladások, sebek, támadások, idegfájdalmak, bőrküritések és női betegségek ellen.

Szegények, kik a fürdőt használni óhajtják, szegénységü bizonyítványaikat előbb bekielteni tartoznak.

Bővebb tudósítást ad alulírott Mellenceze, 1889 május 15-én

Dr. Rankovits,
fürdőorvos.
(174-4.1)

Jelentés.

Alulírott nál következő ásvány- és gyógyforrások érkeztek meg közvetlen a kút-kezelésekről friss töltésekben és kaphatók a legolcsóbb áráért, u. m.: **rohísi, mohai Ágnes és Stefania, krondorfi, giesshüllbi, parádi, billini, Margit, Szalvator, seltersi, gleichenbergi, marienbadi, karlsbadi (Sprudel), mühl- és schlossbrunni, halli jod** valamint **budai Rákóczy és Ferencz József keserűvizek.**

Alázattal
Schnitzer L.
Nagy Beeskereken.
(162-2.2)

FODOR MIHÁLY UTÓDAI

butorgyárak Budapestben.

Alapítottatott 1851-ben.

Főüzlet

Budapest
V. Nádorutca
12. sz.

Fióküzlet

Budapest
VI. Andrásyut
9. sz.

Gyártelep:
Budapest, V., Zoltán-utca 11. szám.

Azon óhajunk által vezéreltetve, a mélyen tisztelt közönség igényeit minden tekintetben kielégíteni,

asztalos- és kárpitos-műhelyeinket tetemesen nagyítottuk a modern technika segédcsereivel elláttuk elláttuk és ez által versenyképességünket minden irányban emeltük. Butortelepeink kész

asztalos-, kárpitos- és díszítő-munkák
dus választékából álló

kiállítás

képeznek, melynek megtekintésére mindenkit tisztelettel meghívunk. Építve cézünk régi jó hírére és tekintettel mérsékelt jutányos árainkra, ajánljuk magunkat a n. é. közönségnek egész mennyasszonyi kelengyék, teljes lakás-berendezések, szállók, fürdők, iskolák stb. elkészítésére a leggyorsabbaktól a legfinomabbakig és biztosítjuk a n. é. közönséget a legszolidabb és izlettelsebb kivitelről.

Mély tisztelettel

Fodor Mihály utódai
butorgyárosok.

(164-6.1)

15.000 frt készpénzért

eladok

165 hold legelőt és 23 hold termőföldet
a neuzinai határban.

Együttal a következő 3, esetleg 5 évre bérlőt keresek 140 holdra terjedő jar-kovácsi pusztámra.

(148-3)

Kleszky János,
gyógyyszerész, Torontál-Szécsány.

MOLL SEIDLITZ POR

Tavaszi
gyógyítás

Nyári
gyógyítás

Őszi
gyógyítás

Téli
gyógyítás

Csak akkor valódi ha minden dobozon a gyárjegy, egy sas és MOLL A. sokszorosított czéje látható.

Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és altestbajok, gyomorgörcs, nyák, gyomorégés, székrekedésnél, májbajok, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségeknek. Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt.

Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerüzletében.
MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvét mellett, 2 doboznál kevesebb nem küldünk.

Elismerés MOLL A. urhoz Bécsben.

Ültőfogalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szívvel-isten fizesse meg-et mondok erte; ezek a gyomrot jóva és tót könnyűvé teszik.

Tisztelettel
Steinko P. I., lelkész Honnetschlag-ban.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Csak akkor valódi ha minden üveg MOLL A. védjegyét és aláírását viseli

Bedörzsölésül sikeres használati készvény, csúz, mindennemű te-fájaldalmak és bémulásnál: **bugatás alakjában** minden sérlem és sebnél, dagasztók, gyuladásoknál, **Belsőleg** vízzel vegyítve hirtelen roszullét, hányás, kolika és hasmenésnél.

Egy üveg ára használati utasítással 90 kr. o. é.

Raktárak az ország minden nevezetes gyógyszerüzlet és anyagkereskedéseiben.

MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvéttel. Két üvegnél kevesebb nem küldünk.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.

Kitűnő Moll-féle francia borszesz és sója vidékemen nagy szerien működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tartani magammal. Mely tisztelettel (253-5241)

Hornof, lelkész Micholup-ban.

Kapható Nagy-Beeskereken: Mencer Lipót, Kellner József és Kovács Sándor gyógyszer. uzárnál.

Groszmann Zsigmond

okl. mérnöknek

műszaki irodájában

Nagy-Beeskereken

belvízlecsapolási, földmérési, tagosítási, nemkülönböztetve a magasépítéset körébe tartozó bármilyen munkák utólagos és mérsékelt díjazás mellett elvállaltatnak. (107-26.9)

IRODA: Begasor, Sinkay-féle ház, a gőzhajózási ügynökség mellett.

Nincs többé fogfájás!! Könnyen vérző beteg és gyuladt foghúst gyógyít és erősít, a fogkövet eltávolítja és kőzódását meggátolja; a szájbízt azonnal megszünteti naponta használatnál

és és k. ndr. fogorvos és ndr. szállító, valódi

Dr. POPP világhírű **Anatherin SZÁJVIZE** kétszer oly nagy palackokban mint eddig. Ezzel egyidejűleg alkalmazandó

Dr. Popp fogpasztája, mely a fogakat folyton egészséges és szép állapotban tartja

Dr. Popp, Anatherin fogpasztája, mely a legjobb és legfinomabb szer a fogak tisztán tartására és a foghús megerősítésére.

Dr. Popp fogpora, ragyogó fehérségű fogak-i kölcsönöz anélkül, hogy mint más fogporok a fogak zomancát megsértene

Dr. Popp növényiszappana, a legjobb gy-gy-pipere-zsappan, mindennemű bőrküritések ellen és különösen fürdőköz

Dr. Popp napraforgó Venuszappana (nem glycerin). A legújabb és a legfinomabb divatpipere zsappanok. A bőrt bárszonyfomná tessik. (386-124)

Árak: Anatherin-szájvíz 50 kr., 1 frt és 1 frt 40 kr., Anatherin fogpasztája tégelyben 1 frt 22 kr., Aromatikus fogpasztája 35 kr., Fogpor dobozban 63 kr., Növényiszappan 30 kr., Napraforgó-zsappan 40 kr., Venuszappan 50 kr. E szeret kaphatók Nagy-Beeskereken: Kellner J., Mencer L., Kovács S. gyógyszerészeknél, Kókás A. F., Weisz H. és Deutsch M. kereskedőknél.

Orvosi elismerés.
Tisztelt Collega ur!
23 évig oly szájbajban szenvedtem, mely néha nagyon fájdalmas és kellemetlen volt, úgy hogy gyakran még az evésben és a beszédben is gátolt. Több budapesti és bécsi orvost és tanárt konzultáltam a bajom miatt, de eredmény nélkül. Míg az azonban az ön méltán feldicsért Anatherin-szájvizét használtam, azóta teljesen megszabadultam kellemetlen bajomtól és csak azt sajnálom, hogy korábban nem alkalmaztam. Nem mulasztatom el, hogy Önnek e kitűnő hatású szeréről őszinte köszönetet mondjak.
L. Patonán
Dr. Lövinger, járási orvos

Nyomatványok plébániák, iskolaszékek stb. számára.

Nagy nyomtatványraktár községek számára.

Nyomatványok ügyvédek, végrehajtók stb. számára.

Torontál kiadóhivatala.

Cs. kir. szab.

KÖNYV- és KÖNYVOMDA

Gr.-Beeskereker **Wochenblatt** kiadóhivatala.

Gr.-Beeskereker **Hauskalender** kiadása.

B.-Beeskereker **КАМЕНАРА** kiadása.

Nagy papírraktár irodák számára.

Nagy-Beeskereken. Alapítottatott 1846. évben.

Elvállal minden könyv- és könyvombdai munkát díszes kivitel és jutányos ár mellett.

Mindennemű hirdetések felvétele.

Nyomatott a kiadó Pleitz Ferencz Pálnál Nagy-Beeskereken.